

Biện pháp nâng cao chất lượng Giáo dục thể chất cho học sinh, sinh viên Trường Cao đẳng Thái Nguyên

Hà Thị Thúy Loan*, Nguyễn Đức Thụy*

*Trường Cao đẳng Thái Nguyên

Received: 2/12/2024; Accepted: 5/12/2024; Published: 9/12/2024

Abstract: Physical education in schools is an important aspect of education that is indispensable in the cause of education and training. Aware of the importance of the above issue, during the time Thai Nguyen College paid great attention to improving the quality of physical education. This article aims to refer to the current situation of the quality of physical education, on that basis proposing some measures to improve the quality of physical education for students of Thai Nguyen College.

Keywords: Measures, physical education, college.

1. Đặt vấn đề

Trong quá trình xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, Đảng và Nhà nước ta luôn quan tâm đến công tác giáo dục thể chất (GDTC) cho thế hệ trẻ, luôn chăm lo bồi dưỡng thế hệ trẻ - tương lai của đất nước, vì thế công tác GDTC trong nhà trường là một nhân tố quan trọng trong chiến lược giáo dục phát triển toàn diện con người.

Nhằm phát huy vai trò tiên phong của học sinh, sinh viên (HSSV) trong việc nắm bắt những thành tựu khoa học kỹ thuật phục vụ đất nước, những năm qua Trường Cao đẳng Thái Nguyên (CĐTN) đã đặc biệt quan tâm đến công tác GDTC trong trường học; thường xuyên ban hành các nội dung chương trình học môn GDTC giảng dạy trong nhà trường với các giờ nội khóa và ngoại khóa, cải tiến chương trình cho phù hợp với điều kiện và hoàn cảnh thực tiễn, thường xuyên tổ chức các giải phong trào để động viên HSSV tham gia tập luyện.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số khái niệm

GDTC bao gồm dạy học động tác và giáo dục (GD) các tố chất thể lực (TCTL). Dạy học động tác là nội dung cơ bản của của quá trình giáo dục thể chất. Đó là quá trình tiếp thu có hệ thống những cách thức điều khiển động tác, vốn kỹ năng, kỹ xảo cần thiết cho cuộc sống và những tri thức chuyên môn. Còn GD các TCTL là sự tác động hợp lý tới sự phát triển tố chất đảm bảo năng lực vận động. Trong hệ thống GD, nội dung đặc trưng này của GDTC gắn liền với trí dục, đạo đức, mỹ dục và GD lao động.

GDTC là môn học chính khoá thuộc chương trình GD nhằm cung cấp kiến thức, KN vận động cơ bản cho người học thông qua các bài tập và trò chơi vận động, góp phần thực hiện mục tiêu GD toàn diện.

Chất lượng GDTC là chất lượng con người được đào tạo ra từ các hoạt động GDTC, ở đây được hiểu là chất lượng cả mặt GDTC và giáo dục thể chất.

Nội dung của GDTC:

- Kiến thức lý luận về GDTC được qui định theo chương trình.

- Kỹ năng thực hiện kỹ thuật các môn thể thao giảng dạy trong nhà trường.

2.2. Mục tiêu nhiệm vụ GDTC trong Trường Cao đẳng Thái Nguyên

Thông qua học tập môn GDTC HS, SV bước đầu nắm được các chi thức thể dục vệ sinh và thực hiện được mức độ nhất định những KN vận động cơ bản như đội hình đội ngũ, kỹ thuật đi, đứng, chạy, nhảy lần lên bò trèo... Thông qua học tập môn GDTC góp phần thúc đẩy sự phát triển các TCTL như nhanh mạnh bền khéo cho học sinh. Nâng cao các KN cơ thể thúc đẩy nhanh quá trình phát triển chiều cao cơ thể cho HS, SV đồng thời qua GDTC giáo dục cho các em yêu thích tập luyện TDTT, tinh thần dũng cảm và ý thức đồng đội.

Với mục tiêu GDTC hình thành KN vận động cơ bản và cần thiết cho cuộc sống và học tập bước đầu phát triển toàn diện thể chất cho HSSV và giáo dục cho các em yêu thích tập luyện TDTT, bước đầu hình thành thói quen tập luyện TDTT thường xuyên và góp phần giáo dục đạo đức và nhân cách tốt đẹp cho HSSV.

2.3. Thực trạng công tác GDTC cho HSSV Trường CĐTN

Đội ngũ GV môn GDTC tại nhà trường:

Trường CĐTN hiện nay có 12 GV có nhiệm vụ trực tiếp giảng dạy môn học GDTC và các GV kiêm nhiệm thuộc các phòng ban nhà trường. Trong đó có các GV có trình độ thạc sĩ và trình độ đại học. GV

GDTC chịu trách nhiệm xây dựng nội dung chương trình và triển khai tổ chức dạy học môn GDTC cho HSSV toàn trường. Xây dựng và hoàn thiện nội dung, chương trình, TLTK liên quan đến chuyên môn về lĩnh vực GDTC khi được nhà trường giao. Nghiên cứu cải tiến PP giảng dạy, tổ chức các hoạt động TDTT ngoại khóa cho HSSV và cán bộ viên chức trong toàn trường nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy và xây dựng môi trường rèn luyện sức khỏe cho cán bộ và HSSV. Thường xuyên tham dự các chương trình tập huấn về GDTC và thể thao do ngành và địa phương tổ chức. Quản lý sân bãi, trang thiết bị phục vụ cho hoạt động dạy học môn GDTC và các hoạt động thể thao được nhà trường giao.

Hoạt động thể thao (TT) ngoại khóa:

Nhà trường thường xuyên tổ chức giải TT cho cán bộ, viên chức và HSSV nhân dịp các ngày lễ trong năm. Các môn TT thường được tổ chức gồm: Bóng đá, Cầu lông, Bóng chuyền, Kéo co, ...

Trong trường có một số CLB thể thao cho HV như: CLB bóng chuyền, Bóng đá, Cầu lông. Tuy nhiên hoạt động của các CLB còn mang tính tự phát, chưa mang tính tổ chức cao do chưa có quy định cụ thể cung như cơ chế phù hợp để các CLB hoạt động hiệu quả. Vai trò tổ chức, quản lý và hướng dẫn chuyên môn của GV, bộ môn, nhà trường và các tổ chức đoàn thể chưa được thể hiện rõ. Do vậy, các CLB này hoạt động chưa đạt hiệu quả cao. Các buổi sinh hoạt không thường xuyên, tính ổn định không cao, hình thức hoạt động chưa phong phú nên còn ít HSSV tham gia tập luyện tại các CLB.

Việc chuẩn bị các đội tuyển TT tham gia thi đấu tại các giải TT do nhà trường, Khối các trường CĐ và THCN trên địa bàn tỉnh, tổ chức chỉ được thực hiện trong thời gian ngắn trước mỗi giải đấu. Việc bồi dưỡng thường xuyên các hạt nhân TT để chuẩn bị cho các đội tuyển thể thao của nhà trường chưa được thực hiện.

Điều kiện cơ sở vật chất, trang thiết bị:

Thực trạng CSVC của nhà trường có ảnh hưởng rất lớn tới chất lượng công tác GDTC. Tuy nhiên, trong điều kiện kinh tế hiện tại của Việt Nam, việc đầu tư CSVC toàn diện cho trường học còn nhiều khó khăn, do đó, việc tận dụng tối đa CSVC sẵn có và giải pháp bảo quản và sử dụng số lượng CSVC sẵn có nhà trường có vai trò vô cùng quan trọng.

Về trang thiết bị, dụng cụ tập luyện phục vụ cho hoạt động GDTC và thể thao của HSSV và CBVC: Được mua mới hàng năm căn cứ theo nội dung các môn thể thao trong chương trình môn học và đề xuất của GV GDTC cũng như điều kiện tài chính hàng

năm của nhà trường.

Về sân bãi tập luyện TT: Trường hiện có 02 sân bóng đá ngoài trời; sân cầu lông trong nhà; sân bóng chuyền ngoài trời, đường chạy xung quanh xung quanh sân bóng. Nhìn chung thì điều kiện CSVC, trang thiết bị tập luyện đáp ứng cơ bản nhu cầu dạy học học phần GDTC và tổ chức các hoạt động thể thao ngoại khóa cho HSSV cũng như các hoạt động tập luyện thể thao của cán bộ viên chức trong trường.

Về kế hoạch GDTC cho HSSV: Dựa trên kế hoạch GD nhà trường, nhóm chuyên môn xây dựng kế hoạch dạy học và GD của nhóm chuyên môn, từ đó mỗi GV chủ động xây dựng kế hoạch giáo dục của cá nhân để thực hiện trong kì học, năm học. Kế hoạch tổ chức GDTC cho HSSV Trường CĐTN có đặc điểm:

Kế hoạch dạy học môn GDTC và kế hoạch bài dạy được xây dựng đúng theo quy định. Tuy nhiên chỉ có một kế hoạch chung duy nhất cho tất cả các đối tượng HSSV. Môn thể thao tự chọn do nhà trường và GV định hướng phù hợp với điều kiện của nhà trường. HSSV chưa có điều kiện được lựa chọn môn thể thao yêu thích, phù hợp với bản thân.

Về phương pháp KTĐG môn học GDTC cho HSSV:

Việc KTĐG kết quả học tập môn GDTC của HSSV chủ yếu được thực hiện thông qua các bài kiểm tra năng lực vận động (năng lực thể thao), 100% GV sử dụng PP này; việc đánh giá nhận thức của HSSV bằng PP hỏi đáp và kiểm tra viết ít được GV sử dụng.

Các GV thường chỉ chú trọng đến đánh giá định kì (giữa kì và cuối kì) bằng các bài KTĐG năng lực vận động; Việc đánh giá thường xuyên ít được chú trọng.

Nội dung KTĐG được xây dựng bám sát vào yêu cầu cần đạt của chương trình môn học do Bộ GD&ĐT quy định và theo SGK. Những nội dung mở rộng ít được sử dụng.

2.3. Biện pháp nâng cao chất lượng GDTC cho HSSV Trường CĐTN

Biện pháp 1: Nâng cao chất lượng công tác chuẩn bị của GV trước khi lên lớp dạy học môn GDTC

Mục đích: Mục đích của biện pháp nhằm hướng GV đầu tư thời gian công sức vào việc chuẩn bị tốt cho việc lên lớp đạt hiệu quả tốt.

Nội dung của biện pháp:

1. Yêu cầu mỗi GV trước khi soạn giáo án bài lên lớp cần nắm vững kết quả học tập về kĩ thuật của bài học cũ. Nắm vững tình hình sức khỏe thể lực của

HSSV, tình hình thời tiết, sẵn bãi dụng cụ để lựa chọn nội dung LVĐ và PP tập luyện phù hợp.

2. Trước khi lên lớp phải chuẩn bị tốt các dụng cụ phương tiện và sẵn bãi phục vụ cho giáo án giảng dạy.

3. Phải tự kiểm tra và ghi nhớ đầy đủ các nội dung, yêu cầu cũng như cách thức tiến hành bài học đã được chuẩn bị trong giáo án.

4. Việc biên soạn giáo án tốt nhất là cá nhân chuẩn bị và thông qua sự đóng góp của nhóm hoặc tổ chuyên môn trước khi thực hiện giáo án trên lớp.

PP thực hiện: Biện pháp này được triển khai thường xuyên trong suốt quá trình giảng dạy và các cấp quản lí có trách nhiệm thường xuyên đôn đốc nhắc nhở. Đồng thời biện pháp này cũng coi như 1 tiêu chí để bình bầu GV dạy giỏi.

Đơn vị thực hiện: Bộ môn GDTC thể dục phối hợp với phòng đào tạo của nhà trường phối hợp thực hiện.

Biện pháp 2: Đa dạng hóa nguồn học liệu

Mục đích: Tạo điều kiện cho HSSV được tiếp cận nhiều nguồn học liệu khác nhau; Nâng cao năng lực về công nghệ thông tin cho HSSV.

Nội dung: GV có thể sử dụng các nguồn học liệu khác ngoài SGK và sách GV để soạn bài giảng; HS có thể tự học qua các nguồn học liệu khác ngoài SGK. Đặc biệt quan tâm việc khai thác các nguồn học liệu số phong phú.

PP thực hiện: GV có thể sưu tầm nhiều nguồn học liệu mở rộng liên quan đến nội dung chương trình môn học GDTC để soạn bài giảng, có thể tự xây dựng các học liệu số để cung cấp cho HSSV;

Khuyến khích, hướng dẫn HSSV sử dụng thiết bị công nghệ để tìm kiếm các học liệu liên quan đến nội dung bài học trên Internet...

Biện pháp 3: Đa dạng hóa PP dạy học và hình thức tập luyện

Mục đích: Nâng cao hứng thú cho HSSV; phát triển các phẩm chất, năng lực cho HSSV đặc biệt là năng lực tự học.

Nội dung: Trong môn học GDTC thường sử dụng 3 nhóm PP chính gồm: sử dụng lời nói, trực quan, tập luyện. Tuy nhiên việc vận dụng các PP này chủ yếu dưới hình thức GV làm mẫu, hướng dẫn rồi HSSV bắt trước làm theo. Để phát triển đầy đủ phẩm chất, năng lực của HSSV thì cần vận dụng linh hoạt, đa dạng hóa các PP, hình thức dạy học tiên tiến dạy học giải quyết vấn đề, tự học theo nhóm... để HSSV có thể tự khám phá nội dung bài học.

PP thực hiện: GV có thể giao nhiệm vụ học tập

trước giờ học chính khóa cho các cá nhân, nhóm HSSV; trong các giờ học chính khóa nên tăng cường các hoạt động tập luyện theo nhóm. Có thể cho các nhóm HSSV tự tổ chức tập luyện rồi báo cáo kết quả bằng việc trực tiếp trình diễn hoặc quay video...

Biện pháp 4: Đa dạng hóa hình thức KTĐG

Mục đích: Đánh giá được năng lực tự học của HSSV; Giúp HSSV hình thành và phát triển năng lực tự đánh giá qua đó giúp HSSV tự học tốt hơn.

Nội dung: Đa dạng hóa hình thức KTĐG, tăng cường đánh giá thường xuyên; Quan tâm đến đánh giá năng lực tự học; Hướng dẫn HSSV tự đánh giá.

PP thực hiện:

GV giao nhiệm vụ nghiên cứu, khám phá bài học cho HS trước giờ lên lớp chính khóa. Tại giờ lên lớp, GV kiểm tra, đánh giá việc tự học, tự khám phá của học HSSV qua các câu hỏi hoặc sản phẩm báo cáo;

Xây dựng, lựa chọn tiêu chí đánh giá yêu cầu cần đạt của các chủ đề, bài học rồi hướng dẫn HSSV cách tự đánh giá, theo dõi kết quả đạt được trong quá trình tự học để HSSV có thể tự điều chỉnh kịp thời quá trình học tập của mình. Có thể vận dụng các phương tiện CNTT (thiết bị công nghệ, phần mềm...) trong quá trình KTĐG.

3. Kết luận

GDTC là một trong năm mặt GD không thể thiếu trong chương trình đào tạo của mỗi nhà trường nhằm hình thành con người với các phẩm chất như: Đức, trí, thể, mỹ, góp phần thực hiện mục tiêu: “Nâng cao dân trí, bồi dưỡng nhân lực, đào tạo nhân tài” cho đất nước. GDTC không những nâng cao sức khỏe mà còn ảnh hưởng tốt đến các mặt GD khác, ngoài ra trong quá trình tập luyện TDTT sẽ hình thành cho con người những phẩm chất đạo đức cần thiết khác như: ý trí, tính kiên nhẫn, lòng dũng cảm biết khắc phục khó khăn, đem lại một sức khỏe cường tráng, một niềm tin vào chính bản thân mình. Nâng cao chất lượng GDTC là điều kiện phát triển con người một cách toàn diện và đóng góp vào sự phát triển chung của toàn xã hội.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2008), *Quyết định số 53/QĐ-BGDĐT ngày 18/09/2008, ban hành Quy định về việc đánh giá, xếp loại thể lực học sinh, sinh viên*. Hà Nội

2. Đặng Vũ Hoạt, Hà Thị Đức (2009), *Lí luận dạy học đại học*, NXBĐHSP Hà Nội.

3. Trần Bá Hoành (2006), *Đổi mới phương pháp dạy học, chương trình và sách giáo khoa*, NXBĐHSP Hà Nội